БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 126 (6561)
ИЮНИИН 27
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ажалшадай бэшэгүүдтэ ба мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха

Үргэн ниитэ арад зоной интересые хамгаалха, тэдэнэй ажана байдалые улам һайжаруулха, ажаһуудалай ба культурна эрилтыень бүхы талаарнь хангаха хэрэгтэ Коммунистическэ парти, Советскэ правительство гол анхаралаа хандуулна.

Коммунистическэ парти хүдэлмэридөө һайнаар хандаха, арад зонтой холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тэдэнэй интерестэ үнэн сэхээр алба хэхэ гэһэн зорилго эмхи зургаануудай ба организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табина.

Манай советскэ орон дотор үргэн ниитэ ажалшад гүрэнэй ба ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана, гүрэнэй ба ажахын аппарадай хүдэлмэриие улам һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ оролдоно. Имагтал энэ зорилгоор ажалшад зарим организацинуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлэн, партийна ба советскэ органуудта, мүн хэблэлдэшье бэшэжэ, ажахын эмхидхэлые, ажалшадай ажаһуудалай ба культурна условиие һайжаруулха талаар тон зүб, үнэтэ дурадхалнуудые оруулна. Ажалшадай бэшэгүүд ба мэдээсэлнүүд гүрэнэй интересые наринаар сахин хамгаалха гэһэн патриотическа һанал эрмэлзэлгые, арад ниитын ургажа байгаа политическэ эдэбхиие эли тодоор харуулна.

Манай олонхи эмхи зургаанууд болон предприятинууд үргэн ниитэ арад зонтой холбоо барисаатайтаар хүдэлмэрилнэ, тэдээндэ үнэн сэхээр алба хэнэ гээшэ. Ажалшадай бэшэгүүд ба мэдүүлгэнүүдтэ советскэ албахаагшад анхаралтайгаар хандана, тэдэниие саг соонь хаража үзөөд, тэдээн соо табигдаһан асуудалнуудые дары шиидхэдэг байна. Гэхэтэй хамта, ажалшадай бэшэгүүд ба гомодолнуудта ёһо тэдыгээр хандадаг баримтанууд манай республикын зарим эмхи зургаануудта, промышленна предприятинуудташье үшөө үзэгдэнэ.

«Забайкаллес» комбинадай зарим леспромхозуудта хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүд хүсэд хангагданагүй, тэдэнэй бэшэгүүд ба гомодолнууд саг соогоо харагдажа үзэгдэнэгүй. Энэ оной эхиндэ Итанциин леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд комбинадай курсовой базада һуража байдаг курсантнуудта салингыень саг соонь эльгээнэгүй гэһэн гомодол «Забайкаллес» комбинадта ороһон байгаа. Курсантнуудай эрилтые хангаха хэмжээ абаха гэжэ тус леспромхозой дирекцидэ комбинадай хүтэлбэрилэгшэд заабари үгэһэн байбашье, тэрэнээ хэр зэргээр бэелүүлэгдэһые һонирхоогүй. Энэ ушарһаа һаяхан болотор курсантнууд салин хүлһэеэ саг соонь абаагүй байба.

Ажалшадай бэшэгүүд ба гомодолнуудта хойрогоор хандадаг баримтанууд Улан-Удын горжилуправленидэ, республикын Социальна тэдхэмжын министерстводэ, Улан-Удын Городской районой гүйсэдхэхы комитедтэ үзэгдэнэ. Эндэ ороһон мэдүүлгэнүүд болон гомодолнууд ехэнхидээ удаан саг соо хаража үзэгдэдэг юм.

Зарим партийна, профсоюзна, организацинууд ажалшадай шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абанагүй, тэдэнэй элирүүлһэн дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй, бэшэгүүд ба мэдүүлгэнүүдтэ албан хойрогоор хандана. Паровозо-вагонно заводой байрын ба коммунальна ажахын таһаг хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай эрилтые хангаха хэрэгтэ ямаршье анхарал хандуулнагүй гэжэ коммунистнууд, жиирэй хүдэлмэришэд заводой партийна комитедтэ нэгэнтэбэшэ мэдүүлһэн байха юм. Теэд, партийна комитет, тэрэнэй секретарь нүхэр Засецкий эдэ сигналнуудые тоогоогүй, хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай условиие һайжаруулха асуудалые огто һонирхоогүй байба.

Мүн зарим организацинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ороһон бэшэгүүд болон гомодолнуудтай өөһэдөө танилсажа, дары хэмжээ абахын ондо, харин энэ хэрэгые ондоо хүнүүдтэ даалгадаг гү, али ондоо тээшэнь эльгээжэ бэеһээ зайсуулдаг байна. Жэшээнь, ой модоной ба модо урадхуулгын Союзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рябов бэшэгүүд ба гомодолнуудые өөрөө хаража үзэдэггүй, харин тэдэниие ямар леспромхозуудһаа ерээ һэм, тиишэнь заримдаа эльгээжэрхидэг байна.

Ажалшадай нэгэшье бэшэг, гансаханшье мэдүүлгэ харагдангүйгөөр орхигдохо ёһогүй. Организацинуудай, эмхи зургаануудай ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд, советскэ эмхи зургаанууд ажалшадай бэшэгүүд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэдэхи дутагдалнуудые дары усадхаха, тэдээндэ хойрогоор хандадаг баримтануудтай эрид шууд тэмсэхэ зэргэтэй.

Юрын хүн бүхэнэй ажаһуудалда анхарал хандуулха гээшэ советскэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй уялга гэжэ Коммунистическэ парти, манай Правительство заана. Советскэ арад зоной эрилтэнүүдые дүүрэн хангахын түлөө тэмсэхэ гээшэ манай партиин эгээл дээдэ зэргын хуули ёһон мүн. Парти, правительство болбол ажалшадай эрилтые гүйсэд хангаха, үргэн ниитэ арад зоной ажаһуудалай ба культурна условиие улам һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха гэжэ нютагуудтахи партийна ба советскэ органуудые һургана.

Советскэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ажалшадай эрилтэнүүдтэ, тэдэнэй мэдүүлгэ болон гомодолнуудта ёһо тэдыгээр хандаһан баримтануудые элирүүлэн усадхаха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ, илангаяа дороһоо ороһон шүүмжэлгые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ зорилготой.

Үргэн ниитэ арад зондо түшэглэн, тэдэниие гүрэнэй ажал-ябуулгада саг үргэлжэ хабаадуулжа, орон дотороо коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлая!

Москвагайхид шэнэ урьһаламжа захина

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай Советскэ правительствын тогтоолые Москвагай ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Заводууд ба фабрикануудта, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта ехэ митингнүүд болобо.

Московско трансформаторна заводой хабсаралгын цех. Урьһаламжа гаргаха тухай мэдээн эндэ түрүүшын хахад жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн үдэр ерэбэ. Митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, цехын стахановец В. Ипатов иигэжэ хэлэбэ:

—Манай орондо советскэ хүнэй ургажа байгаа материальна ба культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангахын тула манайда бүхы юумэ хэгдэнэ. Нүхэдтэеэ хамтадаа би шэнэ урьһаламжа ехэ дуратайгаар захинаб. Энэ мүнгэ зөөримнай шэнэ фабрикануудые, заводуудые түргөөр ашаглалгада оруулха, һургуулинууд, клубууд, театрнуудые бариха хэрэгтэ туһалха юм.

Урьһаламжа гаргаха тухай мэдээсэлые соносоод, Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, мастернууд һанал бодолоо хоорондоо хэлсэбэ. Инструментальна цехтэ болоһон митинг дээрэ залуу токарь А. Ветошкин нүхэдэйнгөө үмэнэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа манай Эхэ ороной хүгжэлтэ тухай, ажалшадай хэрэглэмжэдэ Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын угаа ехэ анхарал оролдолго гаргадаг тухай хэлэбэ.

(ТАСС).

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО УЛАМ ХҮСЭТЭЙ, УЛАМ ҺАЛБАРАН МАНДАХЫН ТҮЛӨӨ УРЬҺАЛАМЖА ЗАХИНАБДИ

Нэгэн һаналаар һайшааба

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой пожарна охранын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ урьһаламжа гаргалгада зорюулагдаһан митингдэ июниин 24-нэй үдэшэ сугларжа, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай Советскэ правительствын тогтоолые нэгэн дуугаар һайшааһан байна.

Митинг дээрэ нүхэр Беляков иигэжэ мэдүүлээ:

—СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шэнэ урьһаламжа манай орон дотор коммунизм байгуулгада зорюулагдана. Манай урьһаламжа дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахилгын хэрэгтэ туһа, нэмэри боложо үгэхэ юм.

Һүүлээрнь үгэ абаһан нүхэр Колесников иигэжэ хэлээ:

— Манай захиһан урьһаламжа заводууд, фабриканууд, амаралтын гэрнүүд, һургуулинууд, электростанцинууд болон каналнуудые барилгада зорюулагдадаг. Тиимэһээ шэнэ урьһаламжа эдэбхитэйгээр захихыень бүхы коллективээ уряалнаб!

Удаань эндэ сугларагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр шэнэ урьһаламжа захиһан байна.

К. Шобоев.

Ажахы ба культурамнай саашадаа хүгжэхэ

— СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбэй ёһоор, манай орон дотор шэнэ барилганууд олоороо бодхоогдохо, наука ба культурые хүгжөөхэ талаар тон ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Шэнэ урьһаламжаар ороһон мүнгэн сүм энэ хэрэгтэ зорюулагдаха юм, — гээд Улан-Удын сэмбын фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехын мастер нүхэр Борисов митинг дээрэ хэлэбэ.

Удаань Ушаков, Савельева, Интегринова гэгшэд патриотическа үгэнүүдые хэлээ.

Сугларагшад ехэ эмхитэйгээр урьһаламжа захиба. Түрүүшын 10 минутын үнгэрөөд байхада 90 гаран хүн өөһэдынгөө һарын салингай хоёр неделиин хэмжээндэ урьһаламжа захиба. Үглөөдэрынь, июниин 25-да фабрикын коллектив урьһаламжа захилгаяа сүм дүүргээ.

Эхэ орондоо инаглан дурлажа,
Эршэ хүсыень нэмээхын түлөө
Энэ гараһан шэнэ урьһаламжа
Эбтэйгээр захия, нүхэд, мүнөө.

Ара майлаарнай алта шараһан
Аржагар шэниисын долгин эбхэрэг лэ
Айл колхозоймнай һаба халяаһан
Амтатай сагаан эдеэн дэлгэрэг лэ.

М. БАИРОВАЙ фото.

Ажана һайхан байдалай түлөө

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд тон ехэ баяртайгаар угтаба.

Урьһаламжа бэшүүлхэ зуураа, колхозник Цынгэ Цыбиков иигэжэ хэлэбэ:

— Манай орон дотор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байгаа сталинска табадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэлсэхын тулада би өөрынгөө нөөсэлжэ байһан сэбэр мүнгэнһөө урьһаламжа бэшүүлхэмни. Тиигээд бусад нүхэдөө уряалнаб.

Удаань колхозой суута дархан Даба Банзаров үгэ абаба:

— Манай амгалан тайбан, ажана һайхан байдалые, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — улам сэнгэлиг болгохын тулада Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно. Мүнөө энэ манай бэшүүлжэ байгаа урьһаламжа, хурдан темпээр бодхоогдожо байгаа коммунизмын агууехэ барилгануудые үшөө түргэдхэхэ хэрэгтэ туһалха байна.

Энэ колхозой гэшүүд правленидээ эмхитэйгээр ерэжэ, бултадаа урьһаламжа бэшүүлбэ. Июниин 25-най үглөөнэй 10 часта бүхы колхознигууд урьһаламжа бэшүүлһэн, тэрээнэйнгээ 80 процентые сэбэр мүнгөөр оруулһан байба.

Ц. Балданов.

Эб найрамдал улам бэхижэхэ

Гүрэнэй шэнэ урьһаламжын гараһан тухай мэдээсэлые уһанзамайхидай элүүрые хамгаалгын таһагай хүдэлмэрилэгшэд баяр баясхалантайгаар хүлеэн абаба.

Энэ коллективэйхид июниин 25-най үглөөнэй 11 часта барандаа урьһаламжа захяад байгаа.

Мүн Улан-Удын пристаниин ашаа тээгшэдэй дунда урьһаламжа захилга эмхитэйгээр үнгэрөө. Ашаа тээгшэ нүхэр Полуянов митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай гүрэнэй шэнэ урьһаламжа хадаа эб найрамдал, арад зоной хани барисаа бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан урьһаламжа гээшэ.

«Маршал Чойбалсан», «Чаадаев» пароходуудай, № 109, 205 баржануудай коллективүүд урьһаламжа захилгада мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадаба.

Л. Бондаренко.

Ториинхидай эдэбхи

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Июниин 24-нэй үдэшэлэн 9 часта Ториин аймагай ажалшад «СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые радиогоор шагнажа, нэгэн дуугаар һайшаагаа. Аймцентрын организацинууд, эмхи зургаануудта, аймагай колхозуудта олон зоной хабаадалгатай митингнүүд боложо, ажалшад урьһаламжа эдэбхитэйгээр захижа эхилһэн байна.

Доодо-Ториин сомоной «Коммунизм» колхоздо болоһон митингдэ 380 колхозникууд сугларжа, урьһаламжа барандаа захиба. Гахайн-товарна фермые даагша Дмитрий Кречетов урьһаламжа сэбэр мүнгөөр захиха зуураа митинг дээрэ иигэжэ хэлэбэ:

—Жэл ерэхэ бүри парти, правительствын оролдолгоор манай материальна ба культурна байдал һайжарна. Энээндэнь харюу болгон, бидэнэр улам һайнаар ажаллаха ёһотойбди. Манай фермэ гахай үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 180 процент дүүргээ. Мүнөө гахайнуудаа һайнаар харууһалжа, мүн үбэлжэлгэдэ байрануудыень бэлэдхэжэ байнабди. Колхозойнгоо, түрэл оронойнгоо улам саашадаа һалбаран хүгжэхын түлөө урьһаламжа эдэбхитэйгээр захия!

Мүн шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Александр Савельев болон бусад колхозникууд үгэ хэлэжэ, саашадаа улам һайнаар ажаллаха байһан тухайгаа мэдүүлбэд.

Ториин МТС-тэ болоһон митинг дээрэ комбайнер Иван Сергеев иигэжэ хэлэбэ:

— Хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө манай правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгодо бидэнэр эршэтэ ажалаараа харюусаха ёһотойбди. Би комбайнаа заһажа дүүргээд, нүхэдтөө туһалжа байнаб. Байгша оной баян ургасые саг соонь хуряажа абахын тула комбайн, машинануудаа ойрын сагта бэлэн болгохобди. Мүнөө хоёр долоон хоногойнгоо салинда урьһаламжа бэшүүлээд, МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэдые урьһаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень уряалнаб.

Тэрэнэй һүүлээр МТС-эй эрхим түмэршэ дархан Георгий Иванов ба бусад олон нүхэд урьһаламжа захиба.

Мүн Ториин аймпромкомбинадай болон бусад организацинууд, эмхи зургаанууд ба предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, аймагай колхозуудай гэшүүд шэнэ гараһан урьһаламжа барандаа захиһан байна.

Д. Доржиев.

Патриотическа дэбжэлтэ

Июниин 25-най үглөөнэй 7 час. Улан-Удын судна заһабарилгын заводой улаан булан соо хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд олоороо сугларжа, гүрэнэй шэнэ урьһаламжа гаргалгада зорюулагдаһан митинг үнгэргөө.

Митинг дээрэ түрүүшын үгэ механическа цехын слесарь нүхэр Берескуновто үгтэбэ.

— Манай гүрэндөө урьһалһан мүнгэн коммунизмын агууехэ барилгануудта, манай арадай ажахын ба культурын хүгжэлтэдэ туһалха байна. Ажабайдалнай жэл ерэхэ бүри гоё һайхан болоно. Шэнэ урьһаламжа захижа, агууехэ советскэ арадайнгаа патриотическа голостой нэгэдэе! —гэжэ нүхэр Берескунов уряалба.

Һүүлээрнь тус заводой котельщик Всеволод Яковлевич Зайцев үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө хүсэ шадалые үгэнэб, ажаллажа олоһон мүнгэеэ ехэ баяртайгаар зорюулнаб. Би хоёр неделиингээ салингай хэмжээгээр урьһаламжа захибаб. Урьһаламжа эдэбхитэйгээр захихадаа бидэнэр Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэбди.

Тус заводой коллективэй бүхы гэшүүд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ урьһаламжые нэгэн һаналаар, патриотическа ехэ дэбжэлтэтэйгээр захиба.

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖА (1953 оной гаргалга) ЗАХИЛГА ҮНГЭРГЭЛГЭДЭ ПРОФСОЮЗНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХАБААДАЛГА ТУХАЙ

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет «СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай» Советскэ правительствын тогтоолые халуунаар дэмжэнэ, һайшаана.

Шэнэ урьһаламжа манай орон доторхи амгалан байгуулалтын хэрэгтэ, манай агууехэ Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нэмэри болоно. Тэрэ хадаа ажалшадай материальна ажана һайн байдалай ба культурна хэмжээнэй саашанхи ургалтада туһалха байна.

Советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай саашанхи дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадана, коммунизм байгуулгын эгээн һайхан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө ажалай оруулалтые арьбадхана.

Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжуулагдаһан советскэ хүнүүд табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, манай социалистическэ Эсэгэ ороной саашадаа һалбаран хүгжэхын түлөө социалистическэ мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлбэ.

Хүдэлмэришэдэй, колхозникуудай, интеллигенциин материальна ажана һайн байдалые хэлбэришэгүй һайжаруулга, бүхы обществын саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна ба культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангалга хадаа Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын тусгаар анхарал оролдолгонь хододоо болоһон юм, болоношье гэжэ Советскэ Союзай ажалшад мэдэнэ. Арадай ажана һайн байдалай дэбжэхынь тулада Советскэ гүрэн олониитэдэ хэрэглэгдэхэ товарнуудай үнэ сэнгүүдые удаа дараа химдаруулха политика ябуулна, наукын, культурын, арадай һуралсалай ба элүүрые хамгаалгын хүгжэлтэдэ, гэр байрын барилгада, городуудые, хүдэлмэришэдэй посёлогуудые, тосхонуудые ба деревнинүүдые болбосон түхэлтэй болголгодо жэл бүри улам ехэ мүнгэн зөөри гаргашална. Гүрэнэй урьһаламжануудһаа ороһон мүнгэн зөөри хадаа манай ороной экономикые ба культурые саашадань хүгжөөхэ, советскэ обществын ажана һайн байдалые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, колхозникууд, интеллигенци мэдэнэ.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй Президиум болбол СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) захилгые хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба интеллигенциин дунда, бүхы ажалшадай дунда үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень бүхы профсоюзна организацинуудта дурадхана. Профсоюзна организацинууд шэнэ урьһаламжын удхашанар тухай ойлгууламжын хүдэлмэри олониитын дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба коммунизмын илалтын түлөө зохёон бүтээхэ амгалан ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэнь ажалшадай творческо эршэ шадалые зорюулха ёһотой.

Шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай Советскэ правительствын шиидхэбэри манай ороной бүхы ажалшадай зүгһөө эгээн халуунаар дэмжэгдэхэ байха гэжэ ВЦСПС-эй Президиум батаар этигэнэ.

Хоёр неделиин салин хүлһэнэй хэмжээтэйгээр шэнэ урьһаламжа нэгэн һаналтайгаар захихыень профсоюзуудай бүхы гэшүүдые, эрэгтэй, эмэгтэй бүхы хүдэлмэришэдые, инженернүүд ба технигүүдые, багшанар ба врачуудые, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые, наукын, литературын болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдые, советскэ эмхи зургаануудай албахаагшадые Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет уряална.

Урьһаламжа нэгэн һаналтайгаар захижа, манай Эхэ ороной ажалшад коммунизм байгуулгада шэнэ нэмэри хэжэ, социалистическэ Эхэ орондоо, Советскэ Союзай агууехэ Коммунистическэ партидаа, түрэл Советскэ правительстводаа хизааргүй инаг дуратай ба үнэн сэхэ байһанаа, бата бэхеэр нигтаран жагсанхай байһанаа үшөө дахин харуулха байна.

Хабарай тарилгын дүнгүүд ба тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалгада бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ талаар республикын партийна организацинуудай зорилгонууд тухай

(1953 оной июниин 18—19-дэ болоһон КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой VI пленумэй тогтоол)

Мүнөө жэл хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй механизациин хэмжээн дээшэлһэн тула республикын колхозуудай олонхинь хабарай тарилгые нилээд эмхитэйгээр ба агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргөө гэжэ КПСС-эй обкомой пленум тэмдэглэнэ. Ороонто культурануудые тарилгын түсэб 102,7 процент, тиигээд эдеэ хоолой үлэмжэ үнэтэй культура — шэниисэ тарилгын түсэб 106,7 процент дүүргэгдөө, силоснэ культурануудые тарилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө.

Гэхэтэй хамта, республикын хэдэн олон колхозууд ба МТС-үүд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар хэхын тула ёһотой һайнаар тэмсөөгүй, полевой хүдэлмэринүүдые үлэмжэ амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада бии байһан арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглээгүй, тиигээд хартаабха, корнеплодууд, овощной культуранууд ба олон жэлэй ногоонуудые, мүн овёс ба зелёнко тариха ажал унжагайруулагдажа байна гэжэ обкомой пленум тоолоно. Илангаяа Баргажанай, Ториин, Бичурын, Кударын, Зэдын ба Сэлэнгын районуудай колхозууд дээрэ дурсагдаһан культурануудые тариха талаар гээгдэжэ ябанад. Эдэ районуудай олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажал ехэтэй культурануудые тариха гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые таһалдуулжа байхадань, харин партиина ба советскэ органууд гүрэн түрэдэ харша энэ ябадалтайнь эбсэжэ байдаг.

КПСС-эй обкомой пленум пар хахалалгын түсэбэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһыень тэмдэглэнэ. Кударын, Ториин, Закаменай, Прибайкальска, Кяхтын, Тарбагатайн ба Заиграйн районуудай колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ илангаяа оролдолго багатайгаар хандана. Тэдэ районуудта байгша оной июниин 15-да пар хахалха түсэб үшөөл дүүргэгдээгүй байгаа.

Тракторна паркые хангалтагүйгөөр хэрэглэдэг ушар хүдөө ажахын хабарай хүдэлмэринүүдые унжагайруулһан ехэшэг шалтагаан болоно. Республикын хэдэн олон МТС-үүдтэ техническэ ба эмхидхэлэй элдэб янзын дутагдалнууд дээрэһээ тракторнууд тон ехээр мини байлгагдадаг. Олон трактористнууд ажалай бүтээсын халаанай нормонуудые хододоо дүүргэдэггүй, трактористнуудай дутадаг дээрэһээ зарим тракторнуудынь оройдоол гансахан халаан соо хүдэлдэг байха юм. Ториин, Бургалтайн, Кяхтын, Сүхын, Ново-Брянска, Темлюйскэ ба Закаменай машинно-тракторна станцинууд илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ.

Олон районуудай партиина, советскэ ба хүдөө ажахын органууд тарилгын ба парнуудай хойноһоо харууһалга мүнөө болотор эмхидхээгүй байжа, тэрээгээрээ хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хохидол үзүүлжэ байһыень тон болошогүй ябадал гээшэ гэжэ обкомой пленум тоолоно.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын, КПСС-эй райкомууд ба райгүйсэдкомуудай талаһаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһанай шалтагаанаар бүдүүн, шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлнүүдые үйлэдбэрилгэ хадаа колхозуудай улам ургажа байгаа ниитын малажалай тэдэ тэжээлнүүдые хэрэглэжэ байһанһаань эрид гээгдэжэ, тэрэнь малай тоо толгойн олошорхо ба ашаг шэмэнь дээшэлхэ ябадалда муугаар нүлөөлжэ байһыень обкомой пленум тусгаар тэмдэглэнэ.

Ниитын малажалда үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ энээнэй урда тээ ехэ алдуунуудые гаргаһан байбашье, партиин олон райкомууд ба райгүйсэдкомууд тэрээнһээ зохихо тобшололнуудые хээгүй, «Республикын колхозуудай ниитын малажалда 1953 он соо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой тогтоолые дүүргэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаһан байна. Тиимэ дээрэһээ сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын тула хараалагдаһан олон тоото шухала хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээгүй байһаар, үбһэ хуряалгын болон силос хэршэдэг машинануудай саг болзор соогоо заһабарилагдаха, гар зүүрэй зэмсэгүүдэй бэлэдхэгдэхэ, силоснэ барилганууды заһабарилха ба шэнээр бариха ажал хангагдаагүй. Байгша оной июниин 10-най мэдээгээр республикын колхозуудта морин сенокосилкануудай 23 процентнь заһагдаһан байха юм, тиигээд Заиграйн, Курумканай, Кяхтын ба Ахын районууд морин ба гар зүүрэй зэмсэгүүдые заһабарилжа оройдоошье эхилээдүй. Хүйтэнэй,Ториин, Бургалтайн, Чесанын, Закаменай ба Сүхын машинно-тракторна станцинууд үбһэ хуряалгада, силос даралгада муугаар бэлэдхэжэ байна. Тэндэ тракторна сенокосилкануудай, силосорезкэнүүдэй заһабари мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй.

Партиин обкомой пленум болбол таряа хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэдэ, колхозуудай, совхозуудай ба МТС-үүдэй һулаар бэлэдхэжэ байһыень тэмдэглэнэ. Тэдэнэй олонхинь комбайнуудай, молотилкануудай, орооһо сэбэрлэдэг машинануудай, морин зэмсэгүүдэй, транспортна хэрэгсэлнүүдэй заһабарилгые унжагайруулна. Зерносушилкануудые, хушалтатай тогуудые, овин, орооһо хадагалдаг газарнуудые, складуудые барилга ба заһабарилга удаанаар ябуулагдажа байна. Хуряалгын агрегадуудта мэргэжэл шадабаритай комбайнернуудай кадрнуудые, тэдэнэй туһалагшадые, молотилкануудай машинистнуудые гэхэ мэтэшэлэн бэлэдхэжэ бүридхүүлхэ ажалые райгүйсэдкомууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд ба колхозуудай правленинүүд муугаар эрхилнэ.

Бэлэдхэлэй органууд— «Заготзерногой» конторо, «Бурмонкоопсоюз», Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерство орооһо таряа ба бусад продуктнуудые тушаан абалгада шухала бэлэдхэл ябуулһагүй, тэдэнэр орооһо таряа хадагалдаг газарнуудые ба складуудые, тээрмэнүүдые, овощь хадагалдаг газарнуудые, орооһо сэбэрлэдэг машинануудые ба материально-техническэ бусад хэрэгсэлнүүдые заһабарилха хэрэгые тон удаанаар ябуулна.

Мүн тэрэшэлэн, Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын, нютагай партийна ба советскэ органуудай урда ажахын-политическэ шухалын шухала кампанинуудые үнгэргэлгэдэнь ёһотой шанга эрилтэ партиин областной комитедэй бюро ба республикын Министрнүүдэй Совет табяагүй дээрэһээнь хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгэдэ дээрэ заагдаһан ехэнүүд дутагдалнууд гараба гэжэ обкомой пленум тэмдэглэнэ. Тэдэнэр хадаа парти ба правительствын заабари директивэнүүдые, тэрэшэлэн өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ бологохын хойноһоо дутамагаар хиналта эмхидхэнэ.

Колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда партийно-эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын оронда, тэрээнээ хүсэдөөр хэнгүйгөөр даб гээд лэ советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ урид мэтэшэлэн гаргагдана. Партиин олохон райкомууд партийна эхин организацинуудые үшөөл һулаар хүтэлбэрилдэг зандаа. Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэдээнэй үүргэ ба харюусалгые багаар дээшэлүүлнэ, тэдээнэй хүдэлмэридэ шухала бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

КПСС-эй обкомой пленум **тогтооно:**

1. Таряанай ургасые дам саашадань дээшэлүүлхэ, ниитын малажалые хүгжөөхэ ба тэрээнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ шухалын шухала услови байһан туладань; ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын, ургаса таряанайнгаа хойноһоо жэшээтэ һайнаар харууһалалгын; ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгые саг соонь эмхитэйгээр үнгэргэлгын удхашанарые колхознигуудта, совхозуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ дэлгэрэнгыгээр ойлгуулхыень обкомой бюроe, КПСС-эй райкомуудые, МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаарнь орлогшонорые, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудые уялгалха.

2. Овощной культуранууд, зелёнко, олон жэлэй ногоонуудые тарилгын түсэбые колхоз ба совхоз бүхэнэй ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхые, тэрэшэлэн пар хахалалгые ба тэдээнии саг соонь элдүүрилгые энэ дары дүүргэхые хангахыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, МТС-үүдэй ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха. Хүдөө ажахын культурануудай тарилгын хойноһоо харууһалха агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай комплексые бүхыдэнь, саг соонь ба һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэмжээ абаха. Тарилгын хойноһоо харууһалалга хэхэ хүдэлмэридэ колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба һурагшадай олоороо гаралга эмхидхэхэ, тиихэдээ тэрэ хүдэлмэриин шанарай хойноһоо хиналта байгуулха.

3. Ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар хэмжээнүүд тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой 1953 оной мартын 7-ной тогтоолой эрхэбэшэ дүүргэгдэхэ ябадал хангахыень Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствоһээ, партиин райкомуудһаа ба райгүйсэдкомуудһаа эрихэ, мүн тэрэшэлэн үбһэ хуряалгада ба тэжээл силосовалгада бэлэдхэхэ хэрэгтэхи гээгдэлээ тон богони болзорто усадхахыень, мүнөө жэл тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө колхоз ба совхоз бүхэнэй заабол дүүргэхэ ябадалые түйлахыень тэдээнһээ эрихэ.

4. Механизированнэ хуряалга хэхын тула сабшалангай массивуудые бэлэдхэжэ, тэдээнии тракторна бригадануудта даалгажа, энэ оной июниин 25 болотор дүүргэхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, райгүйсэдкомуудые, МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха. Колхозуудта, МТС ба совхозуудта хүдэлмэриин түсэбүүдые зохёожо, тэдээнии таряанажалай, тэжээл бэлэдхэлгын, тракторна бригадануудта ба малажалай фермэнүүдтэ хүргэлгые дары дүүргэхэ, тиихэдээ, сабшалангай участогуудые бригадануудта таһалжа даалгаха ябадалые ба участок бүхэн дээрэ хүдэлмэринүүдые хэжэ дүүргэхэ болзорнуудые тэдэ түсэбүүд дотор хараалха хэрэгтэй.

Үбһэ хуряалгын тракторна агрегадуудые ба силосорезкэнүүдые дүршэлтэй трактористнуудаар, машинистнуудаар саг соонь бүридхүүлхэ хэмжээнүүдые абаха. Тиихэдэ тэдээндэ шухала хэрэгтэй зэргээрнь колхознигуудые, мори унаа болон транспортна хэрэгсэлнүүдые бэхижүүлжэ үгэхэ.

Үбһэ хуряалгын ба таряа хуряалгын машинануудай, силосорезкэнүүд ба тракторнуудай, тэрэшэлэн гар зүүрэй зэмсэгүүдэй запасной частьнуудые хүрэхэ зэргээрнь саг соонь асаржа, колхозуудта ба МТС-үүдтэ худалдаха хэрэг эмхидхэхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ (нүхэр Лесик), «Глававтотракгоросбытда» (нүхэр Ломбрзо) ба ба «Бурмонкоопсоюзда» (нүхэр Доржиндо) дурадхаха.

5: Үбһэ хуряалгые богони болзорто саг соонь ба эмхитэйгээр дүүргэхэ хэмжээнүүдые абахыень, орооһото культурануудай нэлэнхы дээрээ хуряагдажа эхилтэр тэрээнии хүсэд дүүргэхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, партиин райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, МТС-үүдэй ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха.

6. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдтэ ба силос даралгада бүхы колхознигуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хангахыень, тэжээл бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигууд ба совхозуудай хүдэлмэришэд бултадаа үйлэдбэриингөө үдэрэй бүтээсын нормые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхынь тулада тэдээнии зүбөөр хубаарилан табиха, ажалыень зүбөөр эмхидхэхэ ябадал түйлахыень райкомуудые ба райгүйсэдкомуудые уялгалха. Үбһэ хуряалгын машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула хэмжээнүүдые абаха, энээнтэй нэгэн доро, намаг газарнуудые; шугы бургааһа ургашаһан участогуудые; тэрэшэлэн набтараар ургаһан ногоотой газарнуудые сабшахын тулада гар хажууршадые хэрэгтэй болохо зэргээрнь колхоз бүхэндэ табиха.

Үбһэ сабшалга ба сомолгын хоорондо заблар гаргахагүй, түмэр аргамжата ба навеснэ волокушануудые, жиирэй стогометателнүүдые хэрэглэхэ зэргээр үбһые суглуулха ба сомохо хүдэлмэриие эгээн ехээр механизацилгые МТС-үүдэй хүсөөр эмхидхэхэ. Намаг газарнуудта ургаһан ожорһо, мүн үйнай үертэ орожо болохо сабшалангуудые хамагһаа эртээр сабшажа абалгые хангаха.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор 1953 ондо хараалагдаһан, тэжээл бэлэдхэлдэ хүдэлэгшэ колхознигуудта; МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүн бэшэшье хүнүүдтэ нэмэлтэ түлэбэри үгэхэ условинуудые ба бэшээр урмашуулха хэмжээнүүдые тэдээндэ дэлгэрэнгыгээр ойлгуулжа үгэхэ.

Тэжээл бэлэдхэлэй шанарай хойноһоо шухала хиналтые, саг соогоо ба нарин һайн бүридхэлые, үбһэ тэжээлые хулгайһаа, үрилтэ ба гал түймэрһөө наринаар хамгаалха болон тэрээнии зүбөөр оршолхо ябадалые хангаха. Үнэндөө үгы үбһэ тэжээлые тэжээл бэлэдхэлэй мэдээнүүдтэ нэмэжэ бэшэхэ, мэхэлхэ баримтануудые эрид болюулха.

7. Силос даралгын түсэбэй дүүргэлтын шухала удхашанарые хараадаа абажа, тэжээл силосовалха түсэбөө колхоз бүхэнэй дүүргэхыень хангаха хэмжээгээр силоснэ барилгануудые бариха ба заһабарилха хэрэгые дүүргэхын тула хойшолуулагдашагүй хэмжээнүүдые абахыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, КПСС-эй райкомуудые ба райгүйсэдкомуудые уялгалха.

Тэжээл силосовалгые бүхы колхозуудта эмхидхэхэ ябадал хангаха, таряа хуряалга эхилтэр тэжээл силосовалгын түсэбэй 90 процентһээ бага бэшэнь дүүргэгдээд байхаар, тиимээр силосорезкэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, түхэрээн сүүдхэ соо тэдээнии ашаглаха ябадал түйлаха.

8. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлэй хангалтагүйгөөр ябажа байһыень тэмдэглэхэ зуураа, обкомой пленум болбол үбһэ хуряалгын бүхы дээрээ эхилтэрнь, тогтоогдомол даалгабарие хүсэд дүүргэхээр, тиимээр бүхы колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые дары эмхидхэхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствоһээ КПСС-эй райкомууд ба райгүйсэдкомуудһаа эринэ.

9. Таряа хуряалгада ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэдэ колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай саг соогоо ба нарин һайнаар бэлэдхэхыень хангахые республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, партиина, советскэ ба хүдөө ажахын органуудые, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха. Энэ оной июниин 15 болотор бүхы тракторнуудай, хуряалгын машинануудай, транспортна хэрэгсэлнүүдэй ба хуряалгын гар зүүрэй зэмсэгүүдэй заһабари ба бэлэдхэлгые дүүргэхэ. Мүн энэ болзор соо комбайнууд ба хуряалгын бусад машинануудта орооһо суглуулдаг хайрсагуудые, ногоонуудай үрһэнүүдые ба һайган хэбтэшэһэн таряа хуряаха түхеэрэлгэнүүдые табижа дүүргэхэ, тэрэшэлэн МТС-үүд ба совхозуудай заһабарилгын нүүдэл автомобильна мастерскойнуудые бэлэн болгожо, тэдээнии детальнуудай, заһабарилгын материалнуудай ба тоног хэрэгсэлнүүдэй шухала запасаар хангаха.

10. Комбайнернуудые, комбайнернуудай туһалагшанарые, трактористнуудые, шэгнүүршэдые, молотилкануудай ба орооһо сэбэрлэлгын орео машинануудай машинистнуудые шэлэн оложо, МТС-үүд, совхозууд ба колхозуудай комбайнова бүхы агрегадуудые, хуряалгын бусад машинануудые тэдээндэ даалгажа үгэхые, тэрэшэлэн хуряалгын агрегадуудые хангажа саг үргэлжэ хүдэлхэ ёһотой колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдые табихые райгүйсэдкомуудта, МТС-үүд ба совхозуудай директорнүүдтэ дурадхаха.

11. Таряанай тогуудые механизацилха талаар даалгабаринуудай дүүргэлтэ хангахыень, орооһо таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые саг соонь хатаажа ба зүбөөр хадагалжа байхада шухала хэмжээгээр колхозуудта ба совхозуудта хушалтатай тогуудые, һарабшануудые, сушилка ба таряа хадагалдаг газарнуудые барижа ба заһабарилжа дүүргэхэ хэмжээнүүдые абахыень Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, райгүйсэдкомуудые, МТС-үүд ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха.

12. Колхоз, МТС ба совхоз бүхэндэ, тракторна ба таряанажалай бригада бүхэндэ таряа хуряалга, хүдөө ажахын продуктнуудые зөөжэ, гүрэндэ тушаалга эмхидхэхэ хүдэлмэриин түсэбүүдые саг соонь зохёолго хангаха гэжэ, ажалай эмхидхэлые һайжаруулхадань, таряа хуряалгын үедэ элдэб ажалда колхознигуудые зүбөөр хубаарилан табихадань, хуряалгын хүдэлмэринүүд дээрэ ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэдэнь колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ гэжэ Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ, райгүйсэдкомуудта ба МТС-үүдэй директорнүүдтэ дурадхаха.

13. Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ үнгэргэлгэдэ республикын бэлэдхэлэй организацинуудай али зэргэ бэлэн болоһон тухай асуудал хаража үзөөд, орооһо таряа ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые зөөжэ гүрэндэ тушааха үедэ бэлэдхэлэй организацинуудай таһалгаряагүй ба нигтаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангаха хэмжээнүүдые абаха гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ дурадхаха.

14. Хуряалгын хүдэлмэринүүдые саг соонь үнгэргэхэ ябадал, комбайнууд, хуряалгын ба орооһо сэбэрлэлгын бусад машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ ябадал хангахыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые; КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, МТС-үүд ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха.

Орооһото ба хүдөө ажахын бусад культурануудай ургаса хуряалгые хаа хаанагүй богони болзор соо гээлтэгүйгөөр хэхэ, ургаса хуряалга эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо хуряалгын хүдэлмэриин шанарай хойноһоо шанга хиналта табиха, таряае хадаха ба сохиходоо, тэрээнии зөөхэ ба хадагалхадаа орооһо гээхэ ябадалтай эрид шанга тэмсэл ябуулха, таряа ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые хулгайда оруулха ба үрихэ ябадал гаргуулхагүй.

Хуряалгын хүдэлмэринүүд дээрэ ажалай зүб эмхидхэл ба бүридхэл, ажалай бүтээсын халаанай нормонуудай дүүргэлтэ ба үлүүлэн дүүргэлтэ түйлаха, колхознигуудай хэһэн ажалай хэмжээ ба шанарай зэргээр тэдээндэ ажалта үдэрые саг соонь ба зүбөөр бэшэжэ байхын хойноһоо хиналта байгуулха. Таряанажалай бригадануудта тус тустань ургасыень аминдань бүридхэжэ байха хэрэг эмхидхэхэ, ургасын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлэбэринүүдые колхознигуудта ба тракторна бригаданууда хүдэлмэрилэгшэдтэ үгэжэ байха, тэрэшэлэн бригаданууда абаһан ургасые хараадаа абажа, колхознигуудта ажалта үдэр нэмэжэ ба хороожо бэшэжэ байха.

15. Соломо, михиинэ гэхэ мэтые дүүрэн суглуулха хэмжээ абахыень, таряае һимагтал доогуур хадаха ябадал хангахыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, партиин райкомуудые, ба райгүйсэдкомуудые, МТС-үүд ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха.

Үрһэнэй участогуудые саг соонь ба һайн шанартайгаар хуряалгые хангаха; тиин; колхоз бүхэн ерэхэ жэлэй тарилгын түсэбые хүсэдөөр дүүргэхын тулада орооһото ба хүдөө ажахын бусад культурануудай эрхим шанарай сортовой өөрын үрһэтэй байхыень түйлаха.

16. Таряа хуряалга эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо һайн шанартай орооһо гүрэндөө тушааха хэрэг эмхидхэхыень; тиихэдээ гүрэнэй түсэбые хүсэд дүүргэтэрээ колхоз ба совхоз бүхэнэй таряа тушаалгада үдэр бүри хабаадажа байхыень хангахые БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые, колхозуудай правленинүүдые ба МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха.

Таряа тушаалгын дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, хүдөө ажахын артелиин Уставтай зохилдуулан, колхозно үйлэдбэриин амжалтатайгаар хүгжэхэдэ хэрэгтэй зэргээрнь үрһэнэй, фуражна, страховой болон ниитын бусад фонднуудые колхоз бүхэндэ байгуулхые хангаха.

17. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта таряа талха болон бусад продуктнуудые колхозууд ба совхозуудай асархадань, тэрээниинь таһалдалгүйгөөр, түхэреэн сүүдхэ соо абажа байхыень, таряа талха, хартаабха, овощь ба бусад продуктнуудые тушаахые асарһан автомобильна ба гужевой транспортые мини байлгахагүйень, таряа ба бусад продуктнуудай зүбөөр хадагалагдаха, харууһалагдаха ба бүтэн байхын хойноһоо шанга хиналта тогтоохыень Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, «Заготзерногой» конторые, Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствые, «Бурмонкоопсоюзые» уялгалха.

18. Сахарна свёкло ургуулха ба бэлэдхэхэ талаар 1953 ондо гэжэ тогтоогдоһон түсэбэй дүүргэлтэ хангахыень партиин Бичурын райком ба райгүйсэдкомһоо, Бичурын, Окино-Ключевской ба Мало-Куналейскэ машинно-тракторна станцинуудай директорнүүдһээ, тус районой колхозуудай правленинүүдһээ эрихэ. Сахарна свёклын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ ба нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хүдэлмэри шангадхаха, тэрээнэй хуряалгые богони болзор соо үнгэргэхэ ябадал эмхидхэхэ.

19. Намарай пар ба намарай таряа тарилгын түсэбэй эрхэ бэшэ дүүргэлтые хангахыень, тиихэдээ энэ хүдэлмэридэ хэрэгтэй болохо зэргээрнь тракторнуудые таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо табихыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, КПСС-эй райкомуудые, райгүйсэдкомуудые ба МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха.

20. Тэжээл бэлэдхэхэ ба таряа хуряаха хүдэлмэридэ коммунистнуудые ба комсомолецуудые эгээн олоорнь эльгээхые, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые дүүргэхын тулада тэдэнэй харюусалгыень дээшэлүүлхые КПСС-эй райкомуудые, МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаар орлогшонорые, колхозуудай, МТС-үүд ба совхозуудай эхин партийна организацинуудые уялгалха.

Колхозуудта, МТС-үүд ба совхозуудта агитколлективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха; ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ба таряа хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ зорилгонуудые ойлгуулха талаар колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

Тэжээл бэлэдхэлэй ба таряа хуряалгын үедэ колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдаха агитационно-ниитын хүдэлмэриие полевой стануud ба тэжээл бэлэдхэгдэжэ байгаа газарнуудта шэлжүүлэн ябуулха; лекци ба хөөрэлдөөнүүдые; газетэ уншалгые, тэрэшэлэн кинокартинануудые болон уранһайханай самодеятельностьда хабаадагшадай зүжэг наада харуулгые саг соонь эмхидхэжэ байха. Полевой стануудые ба колхознигуудай хамтын байрануудые харуулан ойлгуулха агитацяар хангаха.

Тэжээл бэлэдхэлые, таряа хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай, *бригадануудай, тус бүри* колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ; тэжээл бэлэдхэл ба таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түрүү дүй дүршэлые согсолхо ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, тракторна, тэжээл бэлэдхэлэй ба таряанажалай бригадануудта хүдэлдэг колхознигуудта, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ культурно-ажаһуудалай шухала условинуудые байгуулха ябадал; тэрэшэлэн тэдээнии эдеэ хоолой продуктнуудаар, үргэн хэрэглэлэй, эд бараа ба зүйлнүүдээр таһалгаряагүйгөөр хангаха ябадал эмхидхэхэ. Үхибүүгэдэй ясли, сад ба талмайнуудые нээхэ ба тэдээнэй һайнаар хүдэлмэрилхыень хангаха; тэрээгээрээ тэжээл бэлэдхэлгэ ба таряа хуряалгада эхэнэрнүүдые олоорнь хабаадуулга хангаха.

21. Лекторнүүдые, уранһайханай самодеятельностиин, артистнуудай бригадануудые, нүүдэл киное колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта эльгээхэ зэргээр тэжээл бэлэдхэл ба таряа хадалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудые, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые культурнаар хангахыень республикын Культурын министерствые уялгалха.

22. Тарилгын хойноһоо харууһалха, тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряаха ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар колхозуудай, МТС-үүд ба совхозуудай комсомольско ба союзнабэшэ залуушуулые элсүүлхыень ВЛКСМ-эй обкомые ба райкомуудые уялгалха.

* * *

Тарилгын хойноһоо харууһалха, тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряаха ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдые саг соонь үнгэргэхэ гээшэ тусгаар ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод; КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэри соо эригдэһэнэй ёһоор хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса ургуулхын тулада, гүрэнэй урдахи уялгануудаа саг соонь хүсэдөөр дүүргэхын тулада, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые богони болзор соо һайн шанартайгаар хэхын тулада колхозуудай, МТС-үүд ба совхозуудай бүхы ресурснуудые, арга боломжонуудые элсүүлхыень коммунистнуудые, комсомолецуудые, бүхы колхознигуудые, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые КПСС-эй обкомой пленум уряална.

ИЮНИИН 5-һаа ИЮЛИИН 5 БОЛОТОР—БАРИЛГЫН ҺАРА

Малаа дулаан байраар хангаха

Энэ жэлдэ аймагай колхозууд малай типовой байрануудые бариха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиин мүнөө аймаг соо бүхы дээрээ 350 толгой эбэртэ бодо малай байха 5 байра, 315 хони ямаанай 3 байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Гадна, адуу малай үшөө 13 байра баригдажа байна. Эдэ барилганууд дүүргэгдэхэнь ойротоо.

Ниитынгээ малые типовой байрануудаар хангаха хэрэгтэ илангаяа Мылэ-Бортын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр А. Цыбиков) ехэхэн анхарал хандуулна. Энэ колхоз байгша ондо малай 3 шэнэ байра бариха түсэбтэй аад, мүнөө гурбуулаень һайн шанартайгаар барижа дүүргээ.

Тус колхозой гэшүүд энэ жэлэй эхеэр болоһон тоосоото-һунгуулиингаа суглаан дээрэ нёдондонойнгоо хүдэлмэриин дүн гаргаха зуураа малай типовой шэнэ байрануудые барилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана, энэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха гэжэ тэмдэглэһэн байгаа. Тиин колхозой правлени барилгын бригадада дархашуулые нэмэһэн, энэ хүдэлмэридэ ажалай эмхидхэл һайжаруулһан байна. Мүнөө малай байрануудые барилгынгаа жэлэй түсэбые дүүргэбэшье, саашадаа энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, шэнэ байрануудые барихань, хуушануудые заһахань.

Мүн энэ сомоной Ворошиловай, Сталинай нэрэмжэтэ (Сагаан Морин), «1-ое Мая», «Коммунизм» колхозуудта малай байрануудые барилга муу бэшээр ябуулагдана. Эдэ колхозууд барилгынгаа жэлэй түсэбые хахадлаа. Мүнөө тэдэнэр республика дотор дэлгэрһэн барилгын стахановска һарада эдэбхитэйгээр оролсоод, энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Гэхэ зуура, аймаг соо зарим нэгэн гээгдэнги колхозууд бии. Эдэ колхозуудай тоодо һэн түрүүн Цакирай сомоной «Боевик» колхоз ороно. Энэ колхоздо байгша ондо малай 5 шэнэ байра баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой аад, мүнөө оройдоо захалагдаашьегүй байһаар. Барилгын модо бэлэдхэхэ түсэб арайхан гэжэ 8 процент дүүргэгдэө. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Хандажапов ниитын малые дулаан байраар хангаха *тушаа һаналаа табинагүй.* Мүнөө барилгын стахановска һарын үедэшье энэ хүдэлмэриие шамдуулха хэмжээ абанагүй.

Мүн Ждановай, Кагановичын, Кировэй нэрэмжэтэ ба «Интернационал» колхозуудта малай байрануудые барилга удаанаар ябуулагдана.

Г. Захаров, Закаменай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин барилгын техник.

Түрүү колхозуудһаа жэшээ абаха

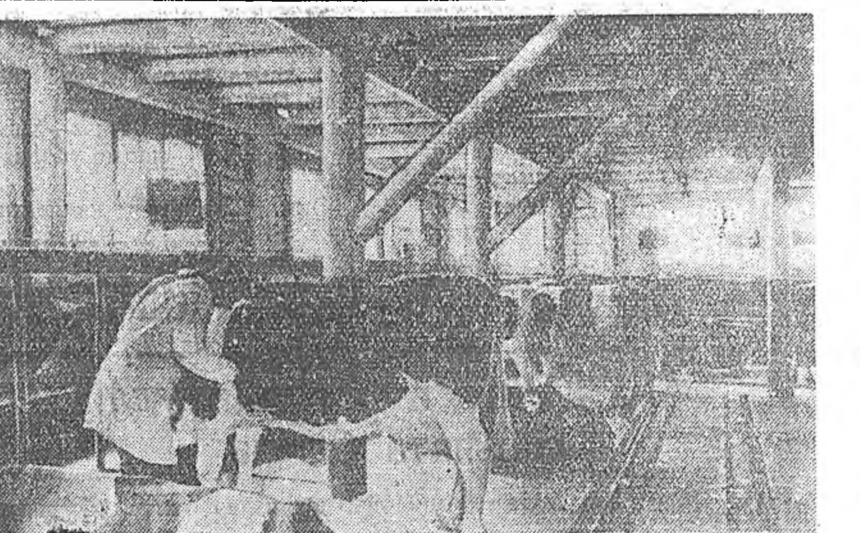
БИЧУРА. **(Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба).** Малдаа типовой дулаан байрануудые бариха гээшэ колхозно ниитын малажал хүгжөөлгэдэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ угаа ехэ удхашанартай гэжэ хүсэд ойлгоһон тус аймагай колхозууд зоотехническэ барилгануудые үргэнөөр хэжэ байна. Мүнөө үедэ эндэхи колхозуудта хамта дээрээ адуунай 2, үнеэнэй 5, тугалай 3, хониной 7, гахайн 6, шубуунай 3 байранууд баригдажа байна. Зоотехническэ барилга хэхын түлөө 16300 кубометр модон бэлэдхэгдэхэ ёһотой аад, 19122 кубометр бэлэдхэгдэжэ, 15000 кубометрынь барилга хэхэ газарнуудта шэрэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ 1760 кубометр барилгын материал хюрөөдэгдэһэн байна.

Аймагай колхозуудай дундаһаа Ара-Хэрээтын сомоной Ждановай, Дээдэ-Маргентын сомоной Сталинай, Харланай сомоной Кировэй, Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд зоотехническэ барилга муу бэшээр ябуулна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев) 500 хониной, 40 мориной, 700 тахяагай байха байранууд, 4 автомашина байлгаха гараж баригдажа дүүргэгдэхэ ойротоо. 100 үнеэнэй байха 2 байра заһагдаа. Эндэ барилгын саг үргэлжын бригада хүдэлмэрилнэ. Дархашуулай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, дурсагдагша Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Попов) 100 тахяагай байха байра барижа, ашаглалгада оруулаад, мүнөө 300 хониной байха байра барижа байнхай. Барилгын модо бэлэдхэхэ түсэбөө энэ колхоз сум дүүргэһэн байна. Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) 1700 дальбараагай байха байра барижа дүүргээд, мүнөө 150 гахайн байха байра барижа дүүргэхэ болоо. Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 15 дархашуулһаа бүридэһэн барилгын 3 бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ колхоз барилгын модо бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй. Мүнөө Амгалантада 1000 хурьганай байха, Хонхолодо 250 үнеэнэй, 750 тахяагай байха байрануудые барижа байна.

Гэхэтэй хамта, зоотехническэ барилгада анхаралаа багаар хандуулдаг, тэрээниие нобшо удаанаар ябуулдаг колхозууд бии. Жэшээлхэдэ, Партизанска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Тюрюханов барилгын бригада эмхидхэбэшье, удангүй тараажархидаг юм. Энэшье жэлдэ барилгын бригадаһаа хүнүүдые абажа, олзоборилгын артелиин хирпиисын заводой барилгада эльгээжэрхёо. Тиимэһээ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй яаралтай хэмжээ абаагүй һаань, адуу малынь мүнөөшье үбэл хүсэд хүрэхэ типовой дулаан байрагүй үлэхэ аюулда хүрэхэ байна. Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ, «Ленинский путь» колхозууд зоотехническэ барилгын хүдэлмэри муугаар ябуулна. Мүнөө ябажа байгаа барилгын һара соошье хубилалта болоогүй. Эдэ колхозууд барилгынгаа түсэбые оройдоо 15—20 процент дүүргэө.

Дурсагдагша колхозууд эдэ дутуу дундануудаа дары усадхажа, барилгын стахановска һарын дүүрэтэр ехэ юумэ хэжэ үрьдихэ ба ниитынгээ адуу малые типовой дулаан байрануудаар гүйсэд хангаха уялгатай.

Н. Цыбенов.

«Лесное» гэжэ совхоз Ленинградска областиин совхозуудай дунда эгээн ехэ һү һаадаг байна: 1952 ондо эндэ һаамхай үнеэн бүриһөө 5256 килограмм һүн һаагдаа. Гүрэндэ һү тушааха түсэб саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша ветеринарна врач А. С. Панферов тугаллалгын таһагта үнеэдые хаража байна. ТАСС-эй фотохронико.

Байрануудые олоор баринабди

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз олон барилганууд бодхоогоо. Малай байрануудһаа гадна, үйлэдбэриин бусад барилганууд бүтээгдэһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ үхэрэй типовой 2 байра бүтээгдэһэн ба нүүжэ ерэһэн колхознигуудта байрын олон гэрнүүд бодхоогдоһон байна. Мүн хэдэн станогуудтай, электрогагнууриин түхеэрэлгэтэй, параар дулаасуулагдадаг автомастерской бүтээгдээ. Энээн соо ашаанай 12 автомашина, хүнгэн нэгэ автомашина багтаха.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо автомашинануудай гараж, колхознигуудай байха 2 гэр, залуу малнуудай зунай 2 байра баригдаһан байна. Мүнөө племенной фермын үнеэдэй зундаа байха лагерьна байра баригдажа эхилээ. Энэ хадаа типовой проектээр баригдаха юм. Мүн шубуунай фермэдэ типовой байра баригдажа байна. Гадна, бэлэдхэгдэһэн модон барилга хэхэ газарнуудта шэрэгдэжэ, энээнтэй хамта модон хюрөөдэгдэжэ байха юм. Модо шэрэлгэдэ 2 автомашина, 10 хүн ябана. Модо хюрөөдэлгэдэ Балжи Батуев түрүүтэй хэдэн хүн хүдэлмэрилнэ. Пиломатериал горьтойгоор бэлэдхэгдэхэ юм. Юуб гэхэдэ, урдань баригдаад, үшөө хушагдаагүй байһан байрануудые бараниинь хушаха хүсэлэнтэйбди.

Малажалай болон үйлэдбэриин бусад барилганууд имагтал барилгын һара соо хэгдэхэ бэшэ, харин энэ хүдэлмэри саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Энэ жэлдэ манай колхоз 1000 хониной байха типовой хоёр байра, хонишодой байха гэрнүүдые бариха, мүн тахяагай 2 байра, овощехранилищи, хониной 3 байра, тугалай 3 байра, малшадай байха 4 гэр капитальнаар заһабарилха юм. Гадна, таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри дууһан механизацилагдаха, малажалай 4 точко электрифицировалэгдэхэ ба радиотой болгогдохо гэжэ хараалагданхай. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые бүтээхын тулада колхозой правлени ба партиина организаци хэмжээ абажа байна.

Үбэлжэлгын эхилтэр ниитынгээ малые дулаан байраар хангахын тулада мүнөө колхозой барилгашад эршэмтэйгээр ажаллана. Колхозой центртэшье, малай фермэнүүдтэшье олон барилганууд бодхоогдоо, бодхоогдожошье байна. Энэ хадаа колхозой шэн зоригто барилгашадай гараар бүтээгдэнэ. Үнин удаанай барилга дээрэ ажаллажа ябаһан колхознигууд Арья Нагмитов, Еши Доржиев, Балжи Батуев болон бусадай хүдэлмэриие манай артелиин гэшүүд магтаха ёһоороо магтана.

Д. Гомбоев, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ,
Н. Бочкин, колхозой парторганизациин секретарь.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана

Ахын аймагай олохон колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Колхознигуудта лекци, элидхэлнүүд тон үсөөн уншагдана, кино, концертнүүд харуулагданагүй.

Аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһаг колхозуудай клубуудай, библиотекэнүүдэй, уншалгын байшангуудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ. Аймагай ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхын тула тус таһагта мэдэлтэй түсгаар улаан чум нёдондо жэлдэ эмхидхэгдэһэн юм. Энэ чумда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулхынь тула хэдэн мянган түхэриг мүнгэн һомологдоһон, аймагай колхозуудаар ябахын тула хоёр морин үгтэһэн байгаа.

Мүнөө улаан чум өөрынгөө уялгые тон муугаар дүүргэнэ. Чумые даагша П. Мадагаев, тэрэнэй инспектор В. Саханов уялгата даалгабаридаа хойрогоор хандана. Тэдэнэр колхозуудтахи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ туһаламжа үзүүлнэгүй, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулнагүй. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд аймагай колхозуудта ошодоггүй юм. Жэшээлхэдэ, «Улаан Шулуута», «Улаан Аха» гэжэ колхозуудта нэгэшье ябаагүй. Ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын орондо П. Мадагаев, В. Саханов гэгшэд архидажа ябадаг.

Гадна олон колхозуудай клубууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Орлигой сомоной «Улаан малшан», «КИМ» колхозуудай клубууд ходо хаалтатай байдаг, гансал суглаануудай болоходо нээгдэдэг юм. Мүн Буруун-Голой сомоной клуб ба библиотекэ ажалшадай эрилтые хангананагүй. Энэ клуб гансал һайндэрнүүдтэ нээгдэнэ. Библиотекэ ехэнхидээ сүүргатай байдаг. Библиотекые даагша З. Манханова ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй, харин гэртээ һанаа амар һуужа байдаг юм. Сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев клубай ба библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха гэжэ оролдоногүй.

Аймагай центрын Культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружок муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус кружок ажалшадта концерт хаа яа харуулна. Бурят-монгол хэлэн дээрэ пьесэ табигданагүй.

Аймсоведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһаг (даагшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Манханов) улаан чумай, колхозуудай клубууд ба библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар эрид хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Дугаров.

Ой модые зүбөөр хэрэглэхэ

Колхозуудта үгтэһэн ой модые зүбөөр ба наринаар хэрэглэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1948 оной майн 17-ной тогтоолой ёһоор бүхы колхозууд ой модые зүбөөр хэрэглэхэ уялгатай.

Теэд, энэ шухала зорилгые бодотоор бэелүүлхын түлөө Хоринн аймагай зарим колхозууд оролдоногүй. Ленинэй, Кировэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд модоной хэдэ хэдэн мянган гектар талмайтай юм. Теэд, эндэ модо отолходоо модоной үзүүр, шэлбэһэ ба түгэсэг гэхэ мэтые сэбэрлэнэгүй. Жэшээнь, түлеэ бэлэдхэхэдээ модые 20—30 сантиметр дээгүүр отолдог, үзүүр ба шэлбэһыень оройдоо арилгадаггүй байха юм. Мүн колхознигууд өөһэдынгөө хубиин хэрэгтэ түлеэ отолходоо билет абангүйгөөр отолдог ябадал нэгэнтэбэшэ үзэгдэнэ.

Дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Базаржапов, Очиров, Баянов гэгшэд колхозуудтаа үгтэһэн участогуудай ой модые зүбөөр хэрэглэдэг болохын тулада оролдодоггүй байна.

Колхозуудта үгтэһэн ой модые һайнаар, гуримтайгаар хэрэглэдэг болохо хэрэгтэй.

Ц. Зундуев. Хорнин аймагай Хүдөө ажахын управлениин агролесомелиоратор.

Муугаар хүдэлмэрилдэг чайна

Закаменай аймагай центр — Цакир тосхондохи аймпотребсоюзай чайна дотороо болбосон түхэлтэй болгогдожо, элдэб зүйлнүүдээр шэмэглэгдэнхэйшье һаа, эдеэлхээ ерэгшэдые хангажа шаданагүй. Эндэхи официантканууд ажалгүй, үйлсөөр ябаһан хүнүүдые ба машинануудые хаража сонхын хажууда һуудаг юм.

Чайнада эдеэлхэ хүнүүдэй олоншьеһаа, эндэ ехэнхидээ сай; компот, кисель гурбанһаа бэшэ юуншье байдаггүй. Тиимэһээ тус чайнада хүн ородоггүй юм. Харгыда ябаһан гү, али командировкоор ерэһэн хүн энэ чайнада ороходоо эдихэ юумэ магазинһаа асарха баатай болоно.

Тус чайна мяха ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые абаха аргатай юм. Гэбэшье чайные даагша Б. Цыренов энэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулнагүй.

Д. Доржиев.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Ургасын хойноһоо саг соонь, һайнаар харууһалха

Бог буртаг ногоонууд хүдөө ажахыда ехэ гарза хохидол ушаруулдаг, тэдэнэр культурна ургамалнуудай хэрэглэхэ шииг нойтые, тэжээлые буляадаг, тэдэниие һүүдэрлэдэг ба хүдөө ажахын машинануудай хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулдаг юм. Үндэһэлиг буртаг ногоонуудай ургаһан газар хахалхада горючи ехээр галдагдадаг, шанар муутайгаар хахалагдадаг байна. Буртаг ногоотой таряа хуряахада орооһон гээлтэдэ ородог байха юм. Тиимэһээ буртаг ногоонуудтай саг үргэлжын шууд тэмсэл хэгдэхэ ёһотой.

Аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управленинүүд, МТС ба колхозуудай правленинүүд ургасын хойноһоо харууһалгаар бүхыдөө МТС дотор, колхоз бүхэндэ, колхоз соогоо үйлэдбэриин бригада бүхэндэ бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалха ба түсэбүүдые зохёохо ёһотой. Пропашной культуранууда, гречихэ, горох ба олон жэлэй ногоонуудай ряд хоорондын газар элдүүрилгые бүхы хэмжээгээр механизацилга болон ургасын хойноһоо харууһалгын бусадшье хүдэлмэринүүд тэдээн соо хараалагдаха зэргэтэй. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые колхозуудай правленинүүд, үйлэдбэриин бригадануудай суглаанууд, МТС-үүдэй советүүд ба тракторна бригадануудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ шухала. МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд тракторна пропашной бүхы зэр зэмсэгүүдые ойрын үдэрнүүдтэ заһабарилжа дүүргэхын тула шууд хэмжээ абаха ёһотой.

Мүнөө эртын ороoһото культурануудай тарялан дээрэ, илангаяа хабар хахалагдаһан газарта таригдаһан культурануудай тарялан дээрэ, мүн тэрэшэлэн хартаабха, тэжээлэй корнеплодууд ба силосэ культурануудые тариһан газарта буртаг ногоонууд ургаа, ургамалай үндэһэндэ агаарай ороходоль һаад хэдэг хальһан бии болоо.

Урда жэлнүүдэйнгээ алдууе дахин дабтахагүйн тула аймагуудай хүдөө ажахын органууд, МТС-үүд ба колхозуудай правленинүүд бог буртаг ногоонуудые түүлгэ ба ургасын хойноһоо харууһалгын бусад хүдэлмэринүүдые энэ гэһээр эмхидхэхэ зорилготой.

ТАРЯАНАЙ УРГАСЫЕ ХАРУУҺАЛГА

Ороoһото культурануудай тарялан дээрэһээ буртаг ногоо түүлгые яабашье хожомдуулжа болохогүй. Буртаг ногооной ургахатай сасуу энэ хүдэлмэриие эхилхэ шухала. Ороoһото культурануудай үндэһэлхэһөө урид буртаг ногоо түрүүшынхеэ түүжэ дүүргэхэ, хоёрдохинень—ургасын шэлбэжэжэ эхилхэһээ урид дүүргэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ буртаг ногоондо ургасын ехээр даруулһан байгаа һаа, тэрээниие оло дахин сэбэрлэхэ шухала. Ургасые гансашье һүүдэрлэдэг бэшэ, мүн таряанай хилээмэн болохо шанарые ба ороoһоной бэлэдхэлгын кондициие доошолуулдаг үрмэдэһэ түүжэ хаялгада онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Буртаг ногоонуудые үндэһэтэйнь ходоро татаад, мужаа дээрэ гаргажа хаяха ёһотой.

Үрһэнэй участогуудтахи ургасын хойноһоо харууһалга илангаяа һайнаар хэгдэхэ зэргэтэй. Таряа сэбэрлэхэдэ хүсэд илгагдадаггүй татарска гречихэ, овсюг, мышей гэхэ мэтын ба бусад буртаг ногоонуудые заабол ходолжо хаяха хэрэгтэй. Үрһэнэй участогууд дээрэһээ буртаг ногоонуудһаа гадна ондоо культурна ургамалнуудые, мүн ондоо сортын ургамалнуудые зулгаажа хаяха ёһотой. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй үрһэнүүдые үрһэ сэбэрлэлгын машинануудаар илгахань бэрхэтэй байдаг.

Зүгөөр үрһэнэй участогууд дээрэһээ таряанай хүсэд колосloһон хойно—ондоо культурна ургамалнуудые, таряанай эдеэшэжэ байха үедэ гэхэ гү, сортнуудые илгаруулхаар болоһон хойно—ондоо сортын ургамалнуудые түүжэ хаяха ёһотой юм. Гречихын ба просой үргэн рядтай тарилганууд дээрэһээ ряд хоорондынь газарые элдүүрилэн зөөлэрүүлһэнэй һүүлээр ряд соохи буртаг ногоонуудыень түүжэ хаяха хэрэгтэй.

Ороoһото культурануудай ургасые, илангаяа үрһэнэй участогуудай ургасые харууһалхадаа таряанай ургажа байхада борнойлгые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Энэ борнойлго хүрьһэ зөөлэрүүлхын ба буртаг ногоонуудые хобхолхын түлөө хэгдэдэг юм. Мүн ургасада нютагай ба минеральна утэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, хэрээһэлэн урэжэдэг культурануудай (намарай ба хабарай хара таряанай, гречихын) ба просын ургасада нэмэлтэ искусственна урэжүүлгэ хэхэ шухала. Нэмэлтэ искусственна урэжүүлгые ургасын үргэлжэдөө сэсэглэхэ үедэнь, үглөөгүүр шүүдэрэй хатаһан хойно, 3—5 үдэрэй турша соо нэгэ талмай дээрэ 3—4-һөө үсөөн бэшэ үнгэргэхэ ёһотой. Бүрхэг һаань, урэжүүлгые бүхэли үдэрэй турша соо үнгэргэхэдэ болохо.

ПРОПАШНОЙ КУЛЬТУРАНУУДАЙ УРГАСЫЕ ХАРУУҺАЛГА

Сахарна свёкло, хартаабха, тэжээлэй корнеплодууд, махорко, наран сэсэг ба овощ гэхэ мэтын пропашной культурануудай ургасые һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Эдэ культурануудые тариһан газар хадаа зөөлэн ба буртаг ногоонуудһаа сэбэр байха ёһотой. Хара хүрьһэтэй, хүндэ газарта дарсагар хальһан бии болодог, тэрээниие хүнгэн борнойгоор борнойлжо гү, али шүдэтэй катогоор даруулжа эбдэдэг юм.

Ряд хоорондынь газарые элдүүрилгэ хадаа тэжээлэй корнеплодуудай ургасые харууһалгын нэгэ шухала арга болоно. Түрүүшын элдүүрилгые корнеплодуудай эшын гарахада 3—4 сантиметр гүнзэгыгээр, шадаал һаа богони болзор соо үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Ряд соохи ургамалнуудые үсөөрүүлгэ гэхэ гү, үлүү ургамалнуудые ходолон хаялга мүн лэ шухала арга юм. Ургамалда тэжээлэй һайн услови байгуулхын түлөө энэ арга хэрэглэдэг. Ряд соохи ургамалнуудые үсөөрүүлһэнэй эсэстэ гектар бүридэ 65—70 мянган турнепс ба брюквэ, 90—100 мянган свёкло, 350—500 мянган морковь үлэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэритэй нэгэ доро ряд хоорондын газар элдүүрилэгдэхэ ба буртаг ногоонууд түүгдэхэ зэргэтэй. Ургамалнуудые үсөөрүүлхэ хүдэлмэриие саг соонь үнгэргэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, энээниие багашье оройтуулбал, ургасын хэмжээе доошолуулха байна. Корнеплодуудай эшын нэгэ паар набшаһануудтай болоходонь, энэ хүдэлмэри хэдэг юм. Энээниие түрүүн механизированнэ аргаар үнгэргэдэг гэхэ гү, рядуудыень хүндэлөөшэнь тракторна культиваторнуудые ябуулдаг юм. Тэрэнэй һүүлээр үлэһэн бүлэг ургамалнуудһаа эгээн һайниинь ба хүсэтэйень үлөөхэ ёһотой. Эсэстэ турнепс ба брюквэ ряд хоорондоо 20—25 сантиметр, тэжээлэй свёкло 18—20, морковь 8—10 сантиметр зайтайгаар үлөөгдэхэ ёһотой. Саашадаа газарай хүрьһэнэй нигтарха ба буртаг ногоонуудай ургаха зэргээр ряд хоорондын газарые хоёр—гурба дахин элдүүрилхэ, ряд соохи буртаг ногооень түүхэ хэрэгтэй.

Байгша ондо республикын колхозууд силос дарахын тула нилээд ехэ талмайда наран сэсэг ба кукуруза тарна. Тэдэнэй ургасые харууһалһанай хэрэггүй гэһэн һанал бодолһоо дары хахасажа, энэ хүдэлмэриие саг соонь үнгэргэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, буртаг ногоогоо түүгдээгүй ба газараа элдүүрилэгдэн зөөлэрүүлэгдээгүй эдэ культуранууда бага ургаса үгэхэ байһаниинь мэдээжэ. Наран сэсэгэй ряд хоорондын газарые борнойлхо; хэрбээ буртаг ногооной ургаа һаань, тэдэниие түүжэ хаяха ба ургамалнуудай үдхэнөөр ургаа һаань үсөөрүүлжэ, хоорондонь 12—15 сантиметр зайтай болгохо хэрэгтэй. Наран сэсэгэй 2—3 набшаһатай болоходонь энэ хүдэлмэри үнгэргэдэг юм. Кукурузын ургаса мүн лэ иимэрхүүгээр харууһалагдадаг. Хэрбээ кукурузын эшын бултайхаһаа урид газарай хүрьһэндэ хальһанай бии болоо һаань, рядынь хүндэлөөшэнь борнойлхо ёһотой. Кукурузын хоёр набшаһатай болоходонь үсөөрүүлжэ эхилээд, ряд соо ургамалнуудые хоорондонь 20—35 сантиметр зайтайгаар үлөөдэг юм. Газарай хүрьһэнэй нигтарха ба буртаг ногооной ургаха зэргээр ряд хоорондынь газар культиватораар, ряд соогоо гар зэмсэгээр элдүүрилэгдэн зөөлэрүүлэгдэхэ байна.

Хартаабхын ургасые харууһалгаар хэгдэхэ түрүүшын арга хадаа хүрьһэ зөөлэрүүлхын ба буртаг ногоонуудые үгы хэхын түлөө үнгэргэгдэдэг борнойлго болоно. Эльһэлиг хүнгэн ба буртаг ногоондо дарагдаагүй газар хартаабхын эшын гараха үеэр нэгэ дахин борнойлогдодог юм. Хара хүрьһэтэй, түргэнөөр нигтардаг ба буртаг ногоондо дарагдаһан газар хоёр дахин — түрүүн хартаабхын эшын гарахаһаа урид, удаань — гаража байха үедэнь борнойлогдохо ёһотой. Тэгшэ газарта хартаабхын рядые хүндэлөөшэнь, хадатай, тэгшэ бэшэ газарта утаашань нэгэ—хоёр дахин борнойлхо хэрэгтэй. Хартаабхын ургасые богони ба үсөөн шүдэтэй хүнгэн модон борнойгоор борнойлхо шухала. Илангаяа хүндэ хүрьһэтэй газарта «зиг-заг» борнойнуудые хэрэглэхэдэ болохо. Хартаабхын үрһые холо татуулхагүйн ба гэмтээхэгүйн тула борнойе дан доорो оруулхагүй модон колодко тэрээндэ түхеэрхэ шухала.

Гэбэшье, хартаабхын ургасые харууһалгада хэрэглэгдэдэг энэ шухала агротехническэ хэмжээ-ябуулгые олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дэмы тоодоггүй. Бага ажал хэрэглэхэ зуураа борнойлго гээшэ хартаабхын ургасын хойноһоо хэгдэхэ саашанхи хүдэлмэриие хүнгэдхэдэг ба буртаг ногоо эрид үсөөрүүлдэг гэжэ ойлгохо хэрэгтэй.

Хартаабхын эшын 8—10 сантиметр утатай болоходонь, газарыень түрүүшынхеэ элдүүрилэн зөөлэрүүлхэ ба буртаг ногооень түүхэ ёһотой. Хартаабха тариһан газарые, хододоо зөөлэн, сэбэр байлгахын тула хүрьһэндэ хальһанай бии болохо ба буртаг ногооной ургаха зэргээр газарыень элдүүрилэн зөөлэрүүлхэ, буртаг ногооень түүхэ шухала. Хартаабхын эшын 12—16 сантиметр утатай болоходонь, шороень обоолдог юм. Гандангн бэшэ байгаа һаань, зунай турша соо хартаабхын шороие 2 дахин обоолхо, гандангн байгаа һаань, эльһэлиг хүнгэн газарай хартаабхын шороие обоолһоной хэрэггүй. Тэрэнэй орондо газарыень элдүүрилэн зөөлэрүүлхэ хэрэгтэй.

Пропашной культуранудта нютагай ба минеральна утэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, полиин захаархи буртаг ногоонуудые сабшаха гээшэ мүн лэ шухала агротехническэ хэмжээ-ябуулга болоно. Ургасын хойноһоо харууһалхын хажуугаар хүдөө ажахын ургамалай хоротод—хорхой сохонууд бии болоно аа гү гэжэ хаража байха шухала. Хэрбээ тиимэ дайсадай бии болоо һаань, тэдээниие үгы хэхын тула яаралтай хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Түрүү техникээр республикын хүдөө ажахын зэбсэглэгдэһэн ябадал ба колхозуудта ажал хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэлгэ хадаа ургасын хойноһоо харууһалгые саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ арга боломжо олгохо байна.

Агроном В. МАМИЛОВ.

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө“ уласхоорондын Сталинска шангай лауреадуудай хүндэлэлдэ баяраай вечер Прагада болоо

ПРАГА, июниин 25. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, эб найрамдалай тала баригшадай Чехословацка комитет «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреадуудые—И. Эренбург, Джеймс Эндикотт ба Икуо Ояма гэгшэдэй хүндэлэлдэ үсэгэлдэр Прагада баярай вечер эмхидхэбэ. Национальна суглаанай түрүүлэгшэ О. Йон, министрнүүд, национальна фронтдо ородог бүхы организацинуудай түлөөлэгшэд вечер дээрэ байлсаба.

Монгол-советскэ хани барисаанай һара

УЛАН-БАТОР, июниин 23. (ТАСС). Советскэ Союзай арадай ажахын ба культурын туйлалтануудые, советскэ наука, литература ба искусствые хүн зондо танюулха талаар ехэ хүдэлмэри монгол-советскэ хани барисаанай һаратай дашарамдуулан Монгол Арадай Республикада ябуулагдана. Республикын ажалшад ород хэлэ шудалалгые угаа ехээр һонирхоно. Советскэ арадай туйлалтануудые ба ород хэлэ шудалха кружогууд предприятинуудта, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, арадай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдтэ, госхозуудта ба малшадай нүүдэл газарнуудта бии болгогдоо. Советскэ Союзтай культурна холбооной Монголой общество орон доторхи олониитын эгээн ехэ организаци болоно, тэрэнэй гэшүүдэй зэргэ ургана.

Урда-Гобиин аймагай хэдэн районуудта советскэ номой выставкэнүүд эмхидхэгдээ. Монгол арадай идейнэ, культурна ургалтада советскэ литературын ухдашанар тухай лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд выставкэнүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэнэ. Советскэ Союзтай культурна холбооной Монголой обществын Хэнтэйн аймагай совет 2 агитбригада хүдөө нютагуудта эльгээбэ. Эдэ бригаданууд гэшүүд СССР-тэхи коммунизмын байгуулалта тухай, эб найрамдалай түлөө советскэ арадай тэмсэл тухай хэлэнэ.

Варшавада хүнгэн автомобильнуудай завод баригдана

ВАРШАВА, июниин 24. (ТАСС). Арадай Польша доторхи түрүүшын хүнгэн автомобильнуудай завод Варшавада баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Энэ завод советскэ шэнэ машинануудаар ба механизмуудаар түхеэрэгдэхэ байна.

Энэ оной апрельдэ заводто механическа ехэ цех баригдажа дүүрээ. Тэрэ хадаа «М—20 Варшава» гэжэ автомобильнуудай моторнуудые бэлэдхэхэ юм. Мүнөө энэ цехтэ моторой зарим частьнуудые хэдэг болоо. Һаяхан станогууд-автомадууд тодхоогдобо. Тэдэнэр моторой корпус хэхэ байна.

Үнгэтэ металлнуудай шудхалгын цехын барилга энэ оной эсэстэ бүрин дүүргэгдэхэ. Барилгын хүдэлмэринүүдэй 90 процентнь дүүргэгдэө.

Заводой барилгашад үйлэдбэриин бүхы цехүүдэй барилгые энэ оной эсэстэ дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. Зургаанжэлэй түсэбэй һүүлшын жэл болохо 1955 ондо варшавска завод орондо 12 мянган хүнгэн автомобильнуудые үгэхэ ёһотой.

Германска Демократическа Республикын правительство арадай бодото интересүүдые сахина

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын городуудай ба деревниинүүдэй ажалшадай суглаанууд дээрэ үгэ хэлэгшэд хүнүүд фашистска провокаторнуудай гэмтэ аашануудые буруушаан шүүмжэлнэ, СЕПГ-эй ЦК-да ба өөрынгөө арадай правительстводо бурин этигэдэг байһанаа мэдүүлнэ. Республикын олохон округуудай хүн зон мэдүүлгэнүүдые хэнэ. Өөрынгөө алдуунуудые правительствын зүгһөө үнэн сэхээр ба элеэр мэдэрһэн, мүн тэдэниие заһаха хэмжээнүүдые дары абаһан ушар Германиин түүхэдэ үшөө хэзээдэшье үзэгдөөгүй юм гэжэ тэдэн соогоо тэмдэглэнэ. Арадай интересүүдые сахидаг ба тэрээнтэй нягта холбоотой бодото арадай правительство байһан тула, ГДР-эй правительство арад олониитэдэ ушар байдалые нюунүйгөөр, өөрынгөө хүдэлмэриин дутагдалнуудые эрид шүүд ба зоригтойгоор мэдэржэ ба тэдэниие бодото дээрэнь заһажа шадаха юм гэжэ олонхи суглаанууд дээрээ мэдүүлнэ.

Бразильска морягуудай забастовко үргэлжэлһөөр

МОНТЕВИДЕО, июниин 24. (ТАСС). Июниин 16-да эхилһэн Бразилиин худалдаа наймаанай флодой моряагуудай ба худэлмэрилэгшэдэй забастовко үргэлжэлһөөр гэжэ хэблэлэй мэдээсэлнүүд хэлэнэ. «Импренса Популар» гэжэ бразильска газетын мэдээнүүдэй ёһоор, 110 мянга гаран хүн забастовкодо хабаадана. Бразилиин худалдаа наймаанай флодой бүхы суднанууд ажал зогсоогоо. Бразильска морягуудай забастовко бүхы орон доторхи үргэнөөр дэмжэгдэбэ. Забастовко хэгшэдтэй нэгэн һаналтай байлгын хүдэлөөн промышленностиин элдэб олон һалбаринуудай ажалшадай дунда ургажа байна. Манаосай машинистнууд, Рио-Гранде-до-Сул штадай ашаа тээгшэд, Пара штадай ажалшадай бүгэдэниитын союз, Бразилиин ажалшадай конфедераци, шулуу абаха газарнуудай хүдэлмэришэдэй, хэблэгшэдэй, бүд нэхэгшэдэй профсоюзуудай, гуталай промышленностиин хүдэлмэришэдэй, худалдаа наймаанай, агаарай флодой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд забастовко хэгшэдые дэмжэһэн тухайгаа мэдүүлбэ.

Федеральна конгрессэй депутадуудай палата, бүлэг депутадууд забастовко хэгшэдые дэмжэхэ үгэ хэлэбэ. Забастовко хэгшэд хадаа хуулияар үни хада хараалагдаһан эрилтэнүүдые хангаха ябадал туйлана гэжэ депутат Селсо Песанна заaба. Өөһэдынгөө шухала эрилтэнүүдые хангуулхаhаа гадна, забастовко хэгшэд американска худалдаа наймаанай флодой хонжоо наймааһаа боложо хохидоло ороһон Бразилиин худалдаа наймаанай национальна флодой интересүүдые хамгаалжа байна гэжэ Роберт Морена мэдүүлбэ.

Докернуудые ба морягуудые нэгэдүүлэгшэ Бразилиин компартиин организациин комитет далайн ба гол мүрэнэй худалдаа наймаанай флодой бүхы хүдэлмэришэдтэ, албахаагшадта хандаһан хандалга «Импренса Популяр» газетэдэ толилбо, өөһэдынгөө эрилтэнүүдэй түлөө, национальна худалдаа наймаанай флодые хамгаалха, эб найрамдалай ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдэл туйлахынь тэдэниие тус хандалга соогоо уряална.

Ли Сын Ман гэгшын хорото аашые буруушаана

ЛОНДОН, июниин 24. (ТАСС). Лондонско радиогой мэдээсэлэнэй ёһоор, Австралиин правительство Урда Корейдэ сэрэгэй плеэнэйхидые Ли Сын Ман гэгшын «сулөөлгэ» гэдэгтэ эсэргүү протест мэдүүлнэ.

ДЖАКАРТА, июниин 24. (ТАСС). Индонезийскэ хэблэл Ли Сын Ман гэгшын хорото ябуулганууды буруушаан шүүмжэлнэ. Хэлсээ эбдэжэ, сэрэгэй плеэнэйхидые «сулөөлһэн» Ли Сын Ман гэгшын ябуулганууд Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлтэ туйлалгада аюул тохёолдуулхаhаа гадна, Корейдэхи дайн соо гурбан жэлэй нюуса байһан юумые эли болгоно, Корейдэ буудалдаа хэнэй эхилһэниие харуулна.

Итальянска промышленностиин уналта

РИМ, июниин 24. (ТАСС). Итальянска ажалшадай эрид шангата протестнүүдые хэжэ байбашье, металлургическа, машина бүтээлгын, текстильнэ ба ашагта малтамалнуудай олохон предприятинуудай администраци үйлэдбэриин уналта ба ажалшадые хүдэлмэриһөөнь гаргалга тухай соносхобо. Һүүлэй үедэ ниитэ дээрээ 11.900 хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриһөө гаргадаһан тухай соносхогдоо.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 24. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани дайнай бүхы гурбан жэлэй турша дотор хүнүүдэй ба техникын талаар дайсанай гээлтэ хоролтодо ороһоной дүнгүүдые гаргажа, мүнөөдэр мэдээсэл толилбо.

ПХЕНЬЯН, июниин 25. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июниин 25-да нигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр арадай сэрэгүүд Кымхвагай районд, мүн Юртонһоо зүүн урагшаа хоёр километртэ дайсанда эсэргүү хамгаалгын шанга байлдаануудые хэбэ.

Үсэгэлдэр дайсанай 60 самолёдууд Ненкван уездын Ненчон районие зэрлиг шангаар бомбодоһон, буудаһан байна.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Агрессорнүүдтэ эсэргүү корейскэ арадай сүлөөлэлгын тэмсэлэй гурбан жэлэй ой

Пхеньянда заседани болобо

ПХЕНЬЯН, июниин 24. (ТАСС). Агрессорнүүдтэ эсэргүү, американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановецуудта эсэргүү корейскэ арадай тэмсэлэй гурбан жэлэй ойдо зорюулагдаһан заседани мүнөөдэр Пхеньянда болобо. Заседани дээрэ Ким Ду Бон, Пак Ден Ай, Цой Ен Ген, КНДР-гэй ажалай партиин ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд байлсаба. Корейскэ Арадай армиин главна политуправлениин начальник Цой Чон Хек элидхэл хэбэ.

Фашистска сэрэгэй гэмтэ Эрна Дори гэгшые сүүдлэлгэ

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Июниин 22-то Галльдахи окружной сүүд фашистска сэрэгэй гэмтэ эхэнэр Эрна Дори гэгшые саазалан алаха приговор гаргаа гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ мэдээснэ. Июниин 17-до провокаци эмхидхэгшэд энэ гэмтэниие Галльдахи түрмэһөө сүлөөлһэн байгаа. Эхэнэрнүүдые зобоожо байһан Равенсбрук гэжэ гитлеровскэ концлагерь соо, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ хэрэг хэһэнэйнгээ түлөө Дори 1953 ондо сүүдэй приговорэй ёһоор 15 жэлээр түрмэдэ хаагдаһан байгаа. Июниин 17-до түрмэһөө зугадаһанайнгаа һүүлээр Дори тэрэ үдэр Галльда фашистска провокаторнуудай хэһэн аашануудта тон эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Гол провокаторнууд аашалхаяа болиногүй

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Берлиндэ гадаадын хүлһэншэдэй хорото аашын бүрү һүрэһэн болобошье, энэ гэмтэ хорото аашые үүдхэһэн гол провокаторнууд аашалхаяа болиногүй. Июниин 23-да Берлинэй американска секторто хархис ба фашистска этэгээдүүдэй суглаан болобо. Немецкэ арадта урбагшад, Берлиндэ хорото аашa өөһэдөө хүтэлбэрилһэн канцлер Аденауэр, боннско министр Кайзер ба Баруун Берлинэй обербургомистр Рейтер гэгшэд дай үүдхэгшэ, реваншистска үгэнүүдые тэрэ суглаан дээрэ хэлэһэн байна.

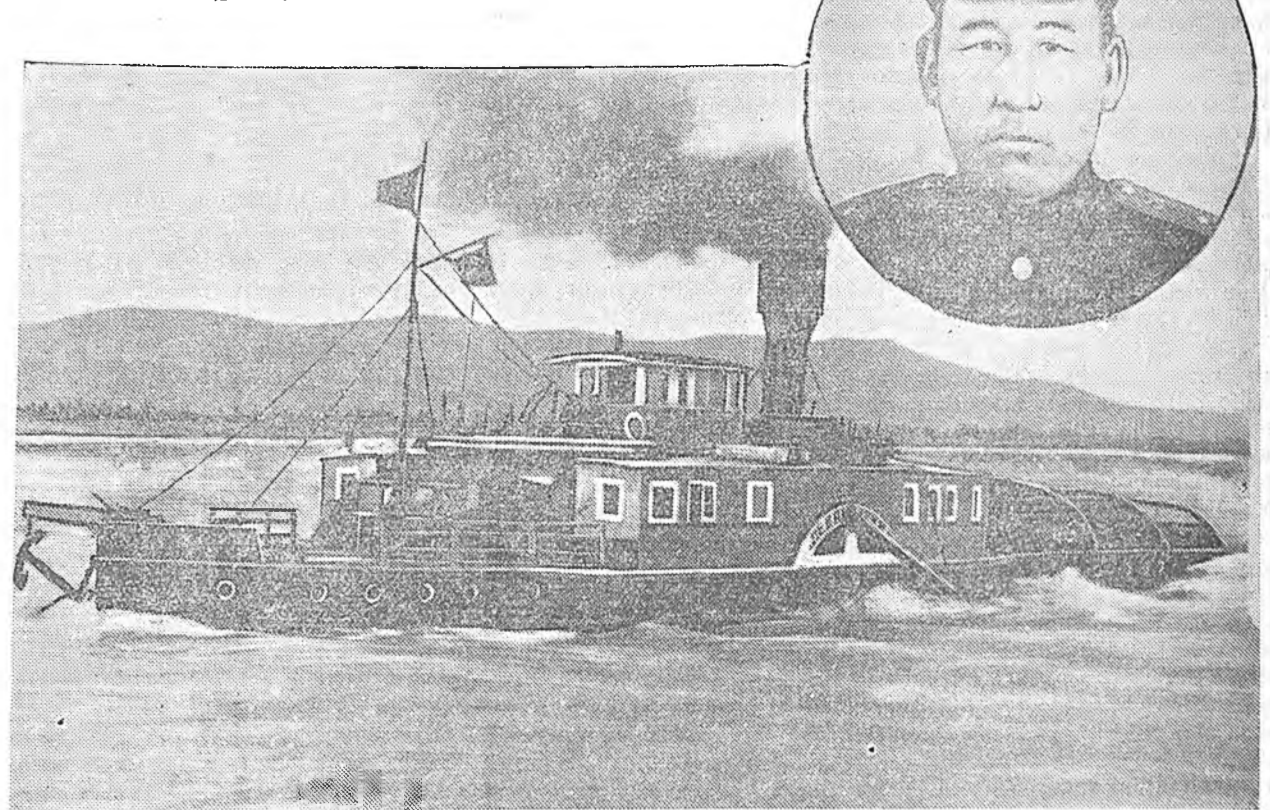
Аденауэр, Кайзер, Рейтер гэгшэд хүдэлмэришэн ангида ба германска арадай үргэн олониитэдэ эсэргүү шэнэ гэмтэ аашанууд ба провокацинуудые хэхэ гэжэ сэхэ уряалба. «Советскэ зоходо» эсэргүү тэмсэхын тула «бүхы арганууды» хэрэглэхэ гэһэн тэдэнэй уряанууд һэшхэлгүй, хоро үһөө абаха гэһэн шэнжэтэй байгаа.

Агрессивнэ, реваншистска эдэ үгэнүүд гитлеровскэ дайша хашхаралдаан тухай һануулан, хүнүүдэй зэбүү хүдэлгэһэн тухай мэдээсэлнүүд хүршэ оронуудһаа эндэ абтана.

„Гэнэтын үймөөнүүдые“ дэмжэхэ долларнууд

ЛОНДОН, июниин 24. (ТАСС). Үсэгэлдэр хаагдамал заседани боложо, сенаторнууд-республиканецууд гадаадын гүрэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхын тула һомолэгдоһон мүнгэ гаргалхаа талаар бүрин сүлөө президент Эйзенхауэрта үгэхэ гэһэн дурадхал зүбшэн хэлсэбэ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Вашингтонһоо дамжуулна.

Леваневскиин нэрэмжэтэ түрүү пароход

Гол мүрэнэй флодой, портнууд ба пристаньнуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха, суднануудай миил зогсолгын сагые хорооxо гэһэн зорилгонууд табадаһан табанжэлэй түсэб соо табигдаһаи.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө Зүүн Сибириин пароходствын Улан-Удын пристаниин пароходуудай коллективүүдэй хоорондо социалистическэ мурысөөн дэлгэрһэн байгаа.

1953 оной навигаци нээлгын туг үргэжэ хүндэтэ эрхэ олоһон «Леваневский» пароходой коллектив (капитаниинь М. И. Сахаровский, механигынь К. Ф. Лохов) энэ навигацин үедэ түрүү зэргэдэ ябана. Энэ жэлэй навигациин түрүүшын үдэрһөө эхилээд, тус пароход рейсээ түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, май һарынгаа даалгабари 128,8 процент дүүргэжэ, мянган тонно-километр ашаан бүхэниие шэрэлгын өөрынь үные 18 процентээр доошолуулһан байха юм. Энээнэйнгээ ашаар май һара соо тус коллектив 13 мянган түхэригэй алмалта хээ. Июниин 20 үдэр турша һарынгаа даалгабарие 92 процент дүүргэһэн байна.

Энэ судныи коллектив Сталинска шангай лауреадууд нүхэд Бурлаковай ба Киселевой түрүү методүүдые хэрэглэн, суднынгаа ашаа шэрэхэ техническэ арга боломжые дээшэлүүлһэн, рейс бүхэнэй тамаралгын сагые алмаһан дээрэһээ, энэ амжалта туйлаһан байна.

Май һарын турша энэ коллектив рейс бүхэндэ 5—6 час, хамта дээрээ 41 час алмаа. Энэ сагай хугасаа соо пароход Улан-Удэһээ—Харлуун хүрэтэр ошожо бэлохо юм.

Энэ эмхитэй коллектив ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хын, түлишэ ба турхилгын тоһо алмахын тула бүхы хүсөө элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Машина таһагай команда палубна командатай нигта холбоо байгуулханай. Тэдэнэр түлишэ алмаха зорилгоор уһанай урадхалай хүсэ хэрэглэхэ, стахановскэ ажалай түрүү жэшээ харуулна. Ингэжэ май соо тэдэнэр 7 тонно түлишэ, 100 километртэ хүрэхэ турхилгын тоһо алмаһан байха юм.

Энэ пароход заводской заһабарида оруулагдангүйгөөр мүнөө 3-дахи навигацида хүдэлмэрилжэ, 100 мянган түхэригэй алмалта хэбэ.

Ажалай ба техническэ шадабаряа улам дээшэлүүлхэ эрмэлзэлтэй «Леваневский» пароходойхид техническэ һуралсал эмхидхэнхэй. Һуралсалые пароходой капитан М. И. Сахаровский ба механик К. Ф. Лохов гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Сахаровскиин өөрөө командна составай 4 жэлэй һургуулида 2-дохи жэлээ һуралсажа байна.

А. Кузнецовой фото-текст.

БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша

Наһажаал болоһон эхэнэрэй үглөөгүүр эртэ һургуулиин гурбан дабхар байшан тээшэ ерэжэ ябахадань һайндэрэйхээр хубсаланхай басагад урдаһаань гүйлдэжэ ябаба. Эдэ басагад инаг дуратай багшаяа зүг бүхэнһөөнь тойрожо, хүндэтэ нэрэззэргэдэ хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан халуунаар амаршална. Энэ үдэр Улан-Удэ городой № 2 һургуулиин багша Фекла Георгиевна Бобровагай ажабайдалда баяртай үдэр болоһон байна. Юуб гэхэдэ, республикын 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша гэһэн нэрэзэргые республикын бусад багшанартай хамта, нүхэр Бобровада олгоһон тухай БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ үглөөгүүр радиогоор дамжуулагдаһан байгаа.

Фекла Георгиевна 33 жэлэй турша соо таһалгаряагүй багшалха зуураа, олон тоото үхибүүдые эрдэм номдо һургаа. Тэдэнэрэй заримаанинь һургуулияа дүүргээд, үнинэй ажалхана, нүгөө заримаанинь орондоо дээдэ һургуулинуудта һуража байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө багша тухайда энэрхыгээр дурдадаг юм.

Багшын ехэ мэргэжэлтэй болоһон, ажалдаа ехээр дурладаг, сагүргэлжэ эрдэмээ дээшэлүүлдэг дээрэһээ, Фекла Георгиевна багшанарай, һурагшадай ба түрэлхидэй дунда хүндэтэй болоһой.

Нүхэр Боброва өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ залуу багшанарые һургахын тула ехэ оролдолго гаргадаг юм. Хэрбээ залуу багшын ажалдаа ядалсаад байбал нүхэдынь тэрээндэ нигэжэ хэлэдэг: «Та манай Фекла Георгиевнатай хүдэлмэритэй танилсагты, тэрээнэй урогтонь ошожо һууһанаа гадна, өөртэйнь хөөрэлдэгты».

Нүхэр Боброва географическа кружогой гэшүүдтэй хамта «Коммунизмын агуухэ барилга» гэһэн альбом зохёогоо. Ингэжэ географическа кабинетэнь мүнөө хада болон газарай нюрга харуулһан македууд, Бурят-Монгол АССР-эй карта бии болонхой. Өөрынгөө уялгые һайнаар дүүргэдэг, үхибүүдтэ ехэ эрилтэ хэдэг дээрэһээ ажалда дуратайгаар һурагшадые хүмүүжүүлдэг юм. Өөрынгөө участогта неделидээ нэгэ дахин заатагүй ерэжэ, манай орондо, мүн хилын саана болоһон шэнэ һониы тухай хөөрэжэ үгэдэг.

Ф. Г. Боброва 1947 ондо ажалшадай депутадуудай районно советдэ депутадаар һунгагдаад, һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие харюулжа шадаһан байгаа.

БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша Ф. Г. Боброва коммунизм байгуулагшадые хүмүүжүүлгэдэ бүхы һанаяа зорюулагдаад нэгэн мүн.

А. Базуркова, басагадай № 2 һургуулиин багша.

Хүүгэдэй зунай амаралтые һайнаар угтаба

Хориин аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг, профсоюзна, комсомольско организацинууд хүүгэдэй зунай амаралтые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаһан байна. Зунай турша соо эндэ бухыдөө 114 һурагшад пионернүүдэй лагерьта, 25 хүүгэд элүүрые һайжаруулгын талмайнуудта амарха юм.

Үдэ голой эрьедэхи Ой-нуур гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта июниин 23-да пионернүүдэй лагерь нээгдээ. Лагерьта ерэгшэд элдэб һонирхолтой наада эмхидхэжэ, сагаа хүхюунээр үнгэрэнэ. Урагмалнуудай ба хорхой шумуулнуудай коллекци болон гербаринуудые суглуулна. Эндэ уранһайханай, шатарай, БГТО-гэй кружогуудһаа гадна, нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй.

Пионернүүдые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ дүй дүршэл ехэтэй багшанар хабаадуулагдана.

8—10-дахи классуудай һурагшад 15—20 хоногой аяншалгада гаража, хизаар ороноо шэнжэлхэ юм. Тэрэшэн долоон жэлэй болон дунда һургуулинуудай дэргэдэ пионернүүдэй дружинанууд эмхидхэгдэхэ байна.

П. Содбоев.

Түсэбһөө гадуур ноохо тушаана

Хэжэнгын аймагай колхозуудта хониной ноохо гүрэндэ тушаалга эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, «1-ое Мая» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Абрамов) гүрэндэ ноохо тушааха түсэбөө аймаг соогоо эгээн түрүүн, июниин 15-да сүм дүүргэбэ. Тус колхоз гүрэндэ эрхим шанартай ноохо тушаана. Мүн «Зургаанай зам» колхоз гүрэндэ ноохо тушаалгаа июниин 19-дэ дүүргээ. Эдэ колхозуд мүнөө түсэбһөө гадуур ноохо тушаалгые үргэлжэлүүлһээр. Ойрын үдэрнүүдтэ Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз ноохо тушаалгаа дүүргэхэнь.

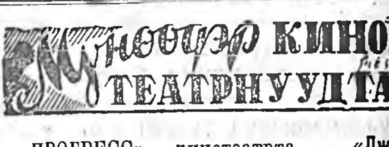
С. Бадмаин.

Буртаг ногоо түүнэ

Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Григорий Васильевич Минаев) тариланай үргасыхоиноһоо харуулһалгые һайнаар эмхидхээ. Геннадий Васильевич Минаевай хүтэлбэрилдэг тариаланай бригадын 515 гектар таряалан буртаг ногооноүдһаа сэбэрлэгдэбэ. Энэ хүдэлмэридэ үдэр бүри 20—25 колхозникууд ба һурагшад ябана. Таряалангай буртаг ногооной түүгдэһэнэй һүүлээр, овощной ба техническэ культуранууды, мүн хартаабхын полинууд дээрэхи буртаг ногооннууд түүгдэжэ эхилбэ. Мүнөө колхоз Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо элбэг баян ургаса хураагдаха хараатай боложо байна.

В. Бадашкеев.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ.

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Джамбул» (12, 14, 18, 20 ба 22 часта).
«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Сказка о рыбаке и рыбке», «Сердце храбреца» (11 ба 13 часта), «Буря» (15, 17, 21 часта), «Чудесный исцелитель» (19 ба 23 часта).
«ХРОНИКО» кинотеатрта — «Нахлебник» (13, 15, 17, 20 час 30 мин.), «Повесть об охоте» (19 часта), «Адрес неизвестен» (22 час 30 мин.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов— 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем— 11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00566. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.